

Datum
2023-07-05

Halvårssammanställning Insikt

Sammanfattning

Under våren 2022 fick Arbetsförmedlingen i uppdrag av regeringen att analysera och redovisa behov hos långtidsarbetslösa som står särskilt långt från arbetsmarknaden. Projekt Insikt är ett Finsamprojekt i samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Malmö Stad som pågår under 2023. Projektet syftar till att undersöka varför Malmöbor fastnar i långvarig arbetslöshet och att se över hur stödet från Arbetsförmedlingen och Malmö Stad har sett ut och hur det kan förbättras på sikt. Den övergripande målsättningen med projektet är att gemensamt kartlägga och bedöma behovet av stöd och insatser för målgruppen, att analysera nyvunna insikter och kunskaper samt att varje individ ska få med sig en rekommendation inför vidare planering.

2 Vad har hänt hittills?

Den inledande fasen av projektet ägnades åt förarbete såsom planering, research, gå igenom målgruppen, teamindelning, boka in möten, kontakta potentiella projektdeltagare och att skapa ramar för dokumentation för att kunna följa projektdeltagare, statistik och insikter över tid.

I mitten av mars började vi med att ta samtal med de projektdeltagare som tackat ja till att medverka. Dessa samtal har genomförts i team om en arbetsförmedlare och en arbetsmarknadssekreterare. Antalet samtal som varje individ har fått är individuellt men har varit mellan två-fem samtal om cirka 45-60 minuter och har mynnat ut i en rekommendation.

Datum
2023-05-31

Samtalen med individerna har varvats med gemensamma dialogträffar inom projektet där projektgruppen kontinuerligt har stämt av kring hur det går, vad vi har sett och upptäckt, eventuella frågor, utmaningar och andra ämnen som har dykt upp efterhand som projektet har fortlöpt.

Dokumentation är en viktig del av vårt arbete för att kunna följa projektet. Detta gör vi dels genom att ha ett statistiskt material där vi kan följa volym och utvalda variabler utifrån projektets mål och syfte. De kunskaper och insikter som samtalen ger dokumenteras och sammanställs löpande. Det som framkommer i samtalen som är relevant för individens ärende och planering dokumenteras även i systemstöd hos den part där individen är inskriven.

3 Målgrupp och urval

Insikt vänder sig till Malmöbor som har varit inskrivna i jobb och utvecklingsgarantin i mer än 450 dagar och på Arbetsförmedlingen i mer än tio år. Det initiala underlaget består av 424 personer varav cirka 64% består av män och 36% av kvinnor.

Under processens gång har urval gjorts för att fokusera på delar av målgruppen inför olika kontaktomgångar. Hittills har vi gjort följande urval:

- Personer som har längst inskrivningstider i kombination med att ej ha en pågående insats
- Personer som har förbrukat sina 450 ersättningsdagar inom jobb och utvecklingsgarantin
- Kvinnor födda på 70 och 80-talet i syfte att jämna ut köns- och åldersfördelning
- Förslag på kandidater som tillhör målgruppen som har skickats in löpande av medarbetare inom jobb och utvecklingsgarantin

4 Måluppfyllnad

De siffror som anges i denna halvårssammanställning avser det som fanns inlagt i projektets manuella inmatningsfil vid datauttag 2023-06-14.

Projektet har hittills gått igenom totalt 63 individer.

16 personer har tackat ja till att delta och har en avslutad samtalsserie.

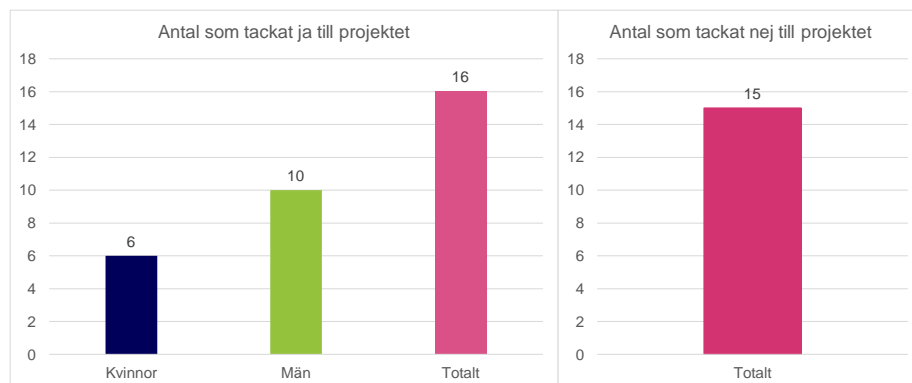
47 personer har tackat nej till att delta, ej varit anträffbara eller räknats in till övrigt bortfall.

Datum
2023-05-31

På bilden nedan går det att se könsfördelning över de personer som tackat ja och genomgått en kartläggning. Kompletta kartläggningar av variabler görs endast för de som fullföljt projektet varför exempelvis könsuppdelade siffror saknas för de som tackat nej, övrigt bortfall framgår ej i bilden nedan men har räknats in i siffror som redovisats ovan.

Personer som erbjudits deltagande i projektet

Siffrorna visar antalet deltagare som erbjudits deltagande i projektet utifrån om de tackat ja eller nej till att delta

Anledningar till att individer har tackat nej till att delta har uppgett vara bland annat att man har pågående insats och planering som man önskar att fokusera på, att man nyligen har avslutat en insats och vill fokusera på kunskaperna man har förvärvat eller att man inte ser en vinst med/inte är intresserad av att delta. De individer som ej har varit anträffbara har blivit kontaktade via telefon vid tre tillfällen och i vissa fall även fått information per mail. Till övrigt bortfall räknas exempelvis personer som har meddelat att de avser att gå i pension inom kort, att de har fått en anställning i önskad omfattning i närtid eller att man har lämnat jobb och utvecklingsgarantin och/eller Arbetsförmedlingen.

Varje genomgången ärende innefattar samtal, kartläggning, genomlysning av vad som skett i ärendet över tid genom att se över befintlig dokumentation i våra systemstöd vilket utmynnar i insikter för projektet och rekommendation/slutsats för individen. Inför en rekommendation får individen även stöd i form av exempelvis feedback på ansökningshandlingar, uppdatering av uppgifter i Arbetsförmedlingens system, stöd med vårdkontakt och konkreta jobb och utbildningsförslag. Vad som görs i varje ärende är individuellt utifrån individens situation och behov och kan därmed se olika ut.

5 Framgångsfaktorer

Vi har på kort tid lyckats att skapa en sammansvetsad projektgrupp där vi möts i projektets syfte och uppsatta mål. Som även angivits ovan har vi

Datum
2023-05-31

har skapat mindre team inom ramen för projektet, i vilka vi genomför samtal med projektdeltagarna. Det har varit framgångsrikt att låta varje team skapa ett arbetssätt som passar dem utifrån önskemål och vad som fungerar i förhållande till andra arbetsuppgifter och åtaganden då majoriteten av projektmedarbetarna ingår i projektet på deltid.

Det är tydligt att samtliga projektmedarbetare har ett stort intresse för att möta målgruppen för projektet i denna typ av samtal och att varje individsamtal ger nya insikter på olika nivåer. Det är av vikt för projektet att se över vad som har skett tillbaka i tiden för varje individ i syfte att få en bild av hur historiken har sett ut inom våra organisationer. Det är även av vikt att projektarbetet blir framåtsyftande och att det sker en stegförflyttning efter samtalen som sker inom ramen för projektet. Detta sker dels genom ett aktivt arbete med deltagarna under pågående samtalsserie och genom att en rekommendation inför vidare planering lämnas vidare till ordinarie verksamhet.

6 Utmaningar

De utmaningar som projektet har identifierat hittills har handlat om följande:

- Öppettider: Samtliga möten sker i Arbetsförmedlingens lokaler. Utifrån detta påverkas och begränsas möjligheterna att boka in samtal på grund av Arbetsförmedlingens öppettider som sträcker sig mellan 10.00-14.00.
- Rekommendation: Den rekommendation som projektmedarbetare ska ange efter avslutad samtalsserie har dykt upp som en återkommande samtalspunkt i projektet. Det har lyfts att rekommendationen och förväntningar kring denna upplevts som oklara. Dels avseende förväntningar på innehåll, vilka förväntningar det skapar på projektet och hur denna rekommendation tas emot och följs upp i ordinarie verksamhet. Projektet vill förhindra att man skapar förväntningar hos individen och i ordinarie verksamhet och som i sin tur inte är möjliga att uppnå. Denna punkt lyfts och följs löpande under projektet.

7 Ändringar

Ett fåtal ändringar har behövt göras gällande arbetssätt och metod under projektets gång i takt med att nya insikter har kommit och efter dialoger i projektgruppen.

Initialt var det planerat att projektet skulle vända sig till individer som varit inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin i mer än 450 dagar,

Datum
2023-05-31

inskrivna på Arbetsförmedlingen i mer än 10 år och ej hade a-kassa i grunden. Detta ändrades sedan och vi tog bort kravet på att individerna inte skulle haft a-kassa i grunden. Det fanns en tanke om att det skulle vara större sannolikhet att dessa individer har försörjningsstöd och därmed även kontakt med Arbetsmarknadsavdelningen. Dock kom vi fram till att det inte skulle bli ett tillräckligt träffsäkert sätt att göra ett sådant urval, därmed togs formuleringen gällande tidigare a-kassa bort.

Det fanns också en första tanke om att Arbetsförmedlingen och Arbetsmarknadsavdelningen skulle kalla till ett möte med deltagaren och ger information om projektet, häva sekretess och inhämta individens samtycke för att delta i studien direkt. För att minimera riskerna för bortfall då deltagande är frivilligt bestämde vi oss för att arbetsförmedlarna i projektet istället skulle ta den första kontakten via telefon och boka in de individer som tackat ja till att delta på ett flerpartssamtal i nästa steg. Detta har resulterat i att det är väldigt god uppslutning på våra möten och att antalet personer som uteblir hittills har varit minimala.

Initialt hade vi en bild av att det skulle räcka att varje individ skulle få mellan ett och tre samtalstillfällen, i efterhand har vi upptäckt att antalet samtal som varje person behöver är individuellt och att det kan behöva finnas en flexibilitet i antal samtal som erbjuds. Exempelvis kan en individ som har tolkbehov behöva fler samtal eftersom dessa samtal tar längre tid att genomföra.

8 Insikter

Ett av huvudsyftena med Insikt är att genom samtal med Malmöbor få en bild av hur man som arbetssökande ser på och har upplevt sin arbetslöshetstid och det stöd man har fått över tid. Att kunna ta reda på vad som upplevts ha fungerat bra och mindre bra samt hur arbetet kan utvecklas på sikt utifrån målgruppens behov. De insikter som samtalen med projektdeltagarna har gett innefattar dels mindre praktiska inslag såväl som insikter på ett mer övergripande plan.

De personer som vi hittills har träffat i projektet har haft varierande bakgrund vad det gäller exempelvis ålder, kön, härkomst, utbildnings- och yrkesbakgrund. Majoriteten av de arbetssökande vi träffar lägger skulden till sin långa arbetslöshetsperiod utanför sig själva och åberopar till exempel ålder, etnicitet, socio-ekonomiska skäl, ohälsa eller avsaknad av socialt kontaktnät, som avgörande för att de inte har fått en fast förankring på arbetsmarknaden. Några är medvetna om att detta inte kan vara hela sanningen, andra inte. I vissa fall kan det finnas en rädsla för förändring och att man har blivit bekväm i den situation som man befinner sig i, även om individerna säger att de vill arbeta.

Datum
2023-05-31

I samtalen går det att se att det ofta finns flera olika faktorer som kan ha haft påverkan på individens förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden och att det i flera fall kan finnas ett mångsidigt behov av stöd för att komma vidare.

Arbete och jobsökande

Hos majoriteten av de individer vi har mött hittills har vi kunnat se en stor motivation och önskan att komma ut i ett arbete. En del personer har varit arbetsökande under en sammanhängande lång period medan andra har eller har haft timanställningar men upplevt svårigheter att komma ut i en varaktig anställning i önskad omfattning. En del har en lång inskrivningstid men har haft anställning med ekonomiskt stöd från Arbetsförmedlingen och därmed varit inskrivna även under tiden som de har arbetat. Tiden som man har varit utan ett arbete har därmed sett väldigt olika ut. Några uttrycker att det finns en mängd oseriösa arbetsgivare som utnyttjar praktikanter eller som anställer med anställningsstöd från Arbetsförmedlingen. När stödtiden är slut upphör även anställningen. Inte sällan har individerna fått återgå till jobb och utvecklingsgarantin då stödet inte har varit a-kassegrundande och att denna process kan upplevas pågå i cirklar.

Det har varit återkommande att individerna önskar mer hjälp med matchning och kontakt med arbetsgivare samt att få ta del av insatser som har större koppling till arbetsmarknaden på grund av då det är svårt att komma vidare i rekryteringsprocesser. Många upplever hög konkurrens om de jobb man söker och som själva uttrycker att de faller bort på grund av andra bättre lämpade kandidater utifrån utbildning, erfarenhet eller på grund av att man varit arbetslös länge.

Trots deltagande i olika typer av matchningstjänster uttrycker en stor del av projektdeltagarna att de behöver mer hjälp med att få kontakt med arbetsgivare och att få förslag på lämpliga arbeten. Dessa personer nämner även svårigheter att på egen hand uppdatera sina ansökningshandlingar eller att spara ner dessa på sin dator. I detta sammanhang har det blivit tydligt att det finns ett behov av utökad kontroll och uppföljning under tiden för och efter avslutad tjänst för att säkerställa att syftet har uppnåtts. Att ha gångbara ansökningshandlingar är en förutsättning för att bli utvald och komma till en intervju.

Projektet har även identifierat ett behov av att prata mer konkret om arbete med målgruppen samt ett behov av mer diskussion mellan arbetsökande och handläggare kring innehållet i aktivitetsrapporterna. Detta då förväntningarna kring vad och hur saker ska rapporteras kan upplevas som oklara, exempelvis när det finns en ohälsa med i bilden. Detta kan i sin tur skapa en ökad rädsla för att göra fel och få ekonomiska konsekvenser. Det går även att se att delar av målgruppen har behov av att bredda sitt jobsökande, framför allt yrkesmässigt då en

Datum
2023-05-31

del söker samma typ av jobb återkommande över tid och ibland även återkommande hos samma arbetsgivare utan framgång. För de individer som saknar gymnasial utbildning eller en gångbar yrkesutbildning ser vi även ett stort behov av vägledning och utbildning för att öka chanserna på arbetsmarknaden. Även att vi behöver prata om utbildning med arbetssökande i ett tidigare skede för att förhindra långvarig arbetslöshet. Utbildning är ett ämne som har fått stort fokus i flera samtal då vi har motiverat till studier och hjälpt till att titta på olika utbildningsalternativ.

Aktiviteter och planering

Målet med jobb och utvecklingsgarantin är att deltagaren genom aktiva insatser så snabbt som möjligt ska erhålla ett arbete. Utifrån målet med programmet är det tänkt att deltagaren alltid bör ha en pågående insats.

I samtalen har det framkommit att det många gånger upplevs som positivt att delta i olika aktiviteter och insatser då man sätter värde på att vara aktiv, social och träffa andra människor och att få vara i ett sammanhang. Att vissa insatser har upplevts bättre än andra men att det är viktigt att man som arbetssökande upplever att man får vara delaktig i sin planering och inte känna att man bara blir skickad till en aktivitet samt att det finns möjlighet till en dialog om en planering inte fungerar. Dock har en merpart av projektdeltagarna uttryckt en avsaknad av att möten som bygger på en dialog kring den enskildes situation och som tar hänsyn till de kvaliteter som en person har. Det finns en del upplevelse av att man tilldelas en aktivitet som inte alltid ligger i linje med förutsättningar och behov vilket gör att man känner sig styrd av vad som erbjuds. I detta sammanhang behöver individen ges rätt förutsättningar att vara en drivande part i sin egen planering och att individen ger uttryck för sina behov.

Den feedback som framför allt Arbetsförmedlingen har fått i samtalen har många gånger varit återkommande. Individerna har generellt sätt önskat en tätare kontakt med Arbetsförmedlingen och fler fysiska möten snarare än en kontakt på distans. Även att målgruppen upplever det som svårt att få kontakt och problematiskt med många handläggarebyten och att inte veta vem som är handläggare som gör det svårt att veta vem man kan och ska kontakta i olika frågor/ärenden. Detta tenderar att skapa en känsla hos individen att handläggaren inte har kännedom om hen och dess situation, behov och förutsättningar. Kontakten med PDM (Personligt distansmöte) upplevs i vissa fall som tidskrävande och att man inte sällan ändå blir hänvisad till lokalkontor i samtalet för att kunna få hjälp med sitt ärende.

Datum
2023-05-31

Organisation och dokumentation

En majoritet har som tidigare nämnts efterfrågat fler fysiska möten men vi har även mött individer som är nöjda med att sköta sina ärenden digitalt och som upplever att det fungerar bra med att ha distansmöten men att det beror på vad mötets syfte är. Denna grupp menar att det är enklare att hantera ärenden hemifrån snarare än att behöva komma fysiskt till ett kontor och att det är ett tecken på att Arbetsförmedlingen gett dem förtroendet och tilliten att kunna söka arbete.

Att ha kontakt med Arbetsförmedlingen och att få återkoppling i olika ärenden beskrivs som viktigt. Även att ha kontakt med handläggare som är intresserade, lyssnar och ger utrymme för dialog samt är öppna för att prova nya saker om en planering och insats inte har fungerat. Utifrån att handläggarytorna sker frekvent inom Arbetsförmedlingen har vi vid genomlysning av informationen i våra systemstöd sett betydelsen av god dokumentation för att det ska finnas en röd tråd i varje ärende. I de fall vi har sett en avsaknad av dokumentation har det varit svårt att följa vad som har skett och varför. Över tid kan det därför vara viktigt att göra sammanfattningar i systemet inför överlämning mellan kollegor.

Vi har kunnat identifiera att det finns ett behov av att på ett tydligare sätt ge information om vad man som arbetssökande kan förvänta sig av Arbetsförmedlingen, leverantörer och Malmö Stad, det vill säga vilket stöd man kan få och av vem. Även ett behov av att ge tydligare information om syfte och innehåll i olika insatser samt att kommunikationen anpassas efter mottagaren för att undvika missförstånd kring planeringen.

Våra insikter hittills är också att vi i högre grad borde se oss själva som en god insats för de långtidsarbetslösa. När vi erbjuder dessa individer några enskilda möten, där vi lyssnar in och informerar så att vi kan se både deras kvaliteter och utvecklingsområden, kan vi senare utmana dem på olika sätt. Detta kan först upplevas som påfrestande för individen, men efterhand ökar deras självförtroende och motivationen till att bryta långvarigt mönster av arbetslöshet.

Hälsa

Om en individ har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga kan hen ha möjlighet till olika typer av stöd för att finna, få och behålla ett arbete. Det är viktigt att vi upptäcker detta så tidigt som möjligt för att tillhandahålla rätt stöd. Vår erfarenhet i projektet är att det finns en större ohälsa hos målgruppen än vad som ibland framgår i våra systemstöd. Ett antal personer har uppgett att de aldrig har fått frågan om hur de mår eller om de har begränsningar i förhållande till arbetsmarknaden medan andra uppger att detta har fångats upp tidigt i

Datum
2023-05-31

processen och att man har fått rätt anpassat stöd utifrån sina förutsättningar.

Ohälsa förekommer frekvent och i olika former, därav är det viktigt att samtliga medarbetare agerar på läkarintyg och kan ha samtal med individerna kring behov och förutsättningar. Några projektdeltagare har lämnat intyg som styrker en funktionsnedsättning men där ingen funktionshinderkod har registrerats. I detta sammanhang ser vi ett behov av fortsatt kompetensutveckling inom arbetslivsinriktad rehabilitering samt att vi i större utsträckning behöver prata om hälsosituationen för att kunna ge individen rätt stöd i en vidare planering och eventuellt i samverkan med vården eller kommunen.

Flera uttrycker att man mår dåligt psykiskt av sin arbetslöshet och att man ser det som ett stort problem som man tänker väldigt mycket på, detta är ofta kopplat till en ekonomisk stress. Återkommande är att det finns en rädsla för att få sanktioner/beslut som påverkar den redan ansträngda ekonomin. Vidare att ekonomin och tidigare skulder begränsar möjligheterna att ta sig vidare i livet. Det kan handla om en vilja att ta körkort, begränsade möjligheter att få studiemedel via CSN, köpa en bostad eller annat. Ofta ser man därmed arbete och lön som en lösning på detta.

Samverkan

Majoriteten av de individer som har medverkat i projektet hittills har ej en pågående kontakt med Malmö Stad, en del har haft en kontakt med kommunen tidigare men som är avslutad eller som skett via andra projekt eller insatser i samverkan med bland annat Arbetsförmedlingen. Detta innebär att majoriteten av individerna hittills fortfarande får aktivitetsstöd från Försäkringskassan medan andra är försörjda via sin partner som har ett arbete. Ett fåtal personer har haft ekonomiskt bistånd från Malmö Stad.

Kontakt med vården har varit återkommande hos ett flertal individer som har ingått i projektet och som har beskrivit olika typer av hälsobesvär, begränsningar och behov av anpassningar i en planering och ett arbete. I vissa fall har vi mött personer med långvariga vårdkontakter bakom sig, läkarintyg med bristande information, individer som varit sjukskrivna till och från i längre perioder och där det finns oklarheter kring hälsosituationen. Även personer som uppgett behov av sjukskrivning men som ej blivit sjukskrivna av vården på grund av att de inte har ett arbete. Utifrån detta kan det finnas behov av att samverka med vården kring behov och planering, behandling och prognos samt att inleda ett tätare samarbete med vården för att undvika att individer faller mellan stolarna.

Av de personer som har kontakt med parter utanför Arbetsförmedlingen

Datum
2023-05-31

är det flera som inte känner till huruvida det finns eller har funnits ett samarbete mellan parterna men ställer sig positiva till detta. En del har svårigheter att skilja på Arbetsförmedlingen och Arbetsmarknadsavdelningen i Malmö Stad samt vilket stöd som går att få från de olika parterna men är nöjd med stödet man har fått. Dock har det i våra systemstöd blivit tydligt att vi ibland arbetar med samma individ men i parallella processer var för sig utan att samverka kring individen. Samverka skulle vara till gagn för målgruppen och möjliggöra en mer enhetlig planering där alla involverade parter är överens om vad som ska ske och vem som ska göra vad för att personen i fråga ska närma sig arbetsmarknaden.

Det är tydligt att det finns ett behov av en sammansättning av olika typer av stöd såsom en aktiv planering som känns som meningsfull och som ligger i linje med behov och förutsättningar, tydlighet i kommunikation och dialog avseende planering, kontinuitet i samtal och samarbete mellan de parter som målgruppen har kontakt med.

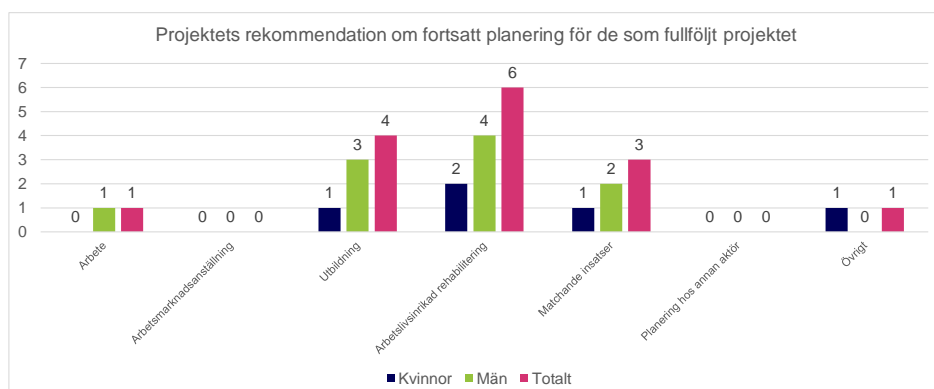
9 Rekommendationer

Varje individ som har tackat ja till att delta i projektet och har genomgått en kartläggning får en rekommendation inför vidare planering och som framförs till ordinarie handläggare inom respektive instans där hen är inskriven.

På bilden nedan visas hur inriktning och fördelning av rekommendationerna har sett ut hittills för de individer som har medverkat i projektet.

Fortsatt planering för de som fullföljt projektet

Siffrorna visar antalet som fullföljt projektet uppdelat på kön samt på vilken rekommendation om fortsatt planering som projektet lämnat

Datum
2023-05-31

Rekommendationerna mäts enligt följande inriktningar:

Arbete: Avser personer som har matchats mot och fått arbete genom projektet.

Arbetsmarknadsanställning: Arbetsmarknadspolitisk insats där Malmöbor med försörjningsstöd kan bli anställda i 12 månader.

Utbildning: Innefattar samtliga typer av studier, det vill säga dels förberedande utbildningsinsatser såväl som arbetsmarknadsutbildning eller reguljära studier.

Arbetslivsinriktad rehabilitering: Avser exempelvis utredning/klargörande insatser såsom arbetsträning, SIUS (Särskild stödperson för introduktions- och uppföljningsstöd) eller kontakt med specialister på Arbetsförmedlingen.

Planering med annan aktör: Avser om projektet rekommenderar att vidare planering bör ske hos en annan aktör, såsom exempelvis kommun eller vårdinstans.

Övrigt: Denna inriktning avser rekommendationer som inte faller inom ramen för ovan nämnda inriktningar, i det fall som anges i tabellen har projektet rekommenderat vidare samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Malmö Stad kring individen och vidare planering.

10 Avslut

Projektet sträcker sig till 2023-12-31 vilket innebär att arbetet inom projektet fortlöper under året. Den närmaste tiden planeras fortsatta samtal med projektdeltagare och löpande analys av det som kommer fram i dessa samtal.

Det kommer även att planeras för dialoger bland medarbetarna i projektet med fokus på hur vi kan ägna den sista tiden i projektet på bästa sätt. Det vill säga när i tid vi kan ha ett färdigt grundmaterial, vad kan och vill vi vill uppnå under projektets sista tid och när en slutrapport bedöms kunna påbörjas och färdigställas. En viktig del kommer även att innefatta att ta fram och diskutera förslag på åtgärder eller vidare arbete med målgruppen utifrån de kunskaper och insikter som förvärvats under projektet.